

27830

Materieelprojecten

Nr. 479

Brief van de staatssecretaris van Defensie

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2026

In het kader van de verslechterde veiligheidssituatie op het Europese continent en de voorbereiding op een mogelijk grootschalig conflict is het van belang om over de juiste en voldoende medische capaciteit voor militaire operaties te beschikken. Voor een robuuste geneeskundige ondersteuning voor onze krijgsmacht versterkt Defensie de operationele gezondheidszorg.¹ Met het programma 'Versterken geneeskundige keten'² investeert Defensie in de versterking van de geneeskundige keten, waaronder in de behandel- en vervoerscapaciteit. Deze capaciteit is essentieel om de voldoende en kwalitatief hoogwaardige zorg aan onze militairen tijdens een grootschalig conflict te kunnen bieden.

Met deze A-brief informeer ik uw Kamer over de behoeftestelling van het project 'Verwerving gewondentreinen'. Het militair zorgsysteem onderscheidt verschillende niveaus van zorg, zogenoemde *Roles*: oplopend van *Role 0* (kameradenhulp) tot en met *Role 4* (definitieve hospitalisatie in het Centraal Militaire Hospitaal). Met dit project concentreert Defensie zich op het vervoeren van gewonden tussen de hospitalen in een inzetgebied (*Role 2*) en *Role 4* door de verwerving van gewondentreinen.

Behoefte

Tijdens een grootschalig optreden in een hoog geweldsspectrum moet Nederland in staat zijn om grote aantallen slachtoffers snel en veilig te kunnen verplaatsen vanaf het front naar het achtergebied, zowel nationaal als internationaal. Een effectieve geneeskundige keten draagt direct bij aan de inzetbaarheid van de krijgsmacht. Versterking van de *joint enabling* capaciteiten, waaronder de medische faciliteiten en gewondentransportcapaciteit, draagt mede bij aan de verdere invulling van de taken en de operationele plannen van de NAVO.³

Huidige capaciteit

Op dit moment maakt Defensie voor het vervoer en de evacuatie van gewonde militairen vanaf de *Role 2* gebruik van grond- of luchtgebonden afvoermiddelen,

¹ Uw Kamer is op 12 november 2024 geïnformeerd over de voorbereidingen en maatregelen die Defensie op medisch gebied neemt voor een artikel 5 scenario. Zie: Kamerbrief 'Ontwikkelingen op het gebied van de Militaire Gezondheidszorg, Kamerstuk 36 600 X, nr. 23.

² 'Defensienota 2022 – sterker Nederland, veiliger Europa,' Kamerstuk 36 124, nr. 1 van 1 juni 2022 en 'Defensienota 2024 – Sterk, Slim en Samen,' Kamerstuk 36 592, nr. 1 van 5 september 2024.

³ De volledige en tijdige invulling van de zogenaamde *joint enabling* capaciteiten, waaronder transportcapaciteiten, blijft een aandachtspunt voor Nederland. Zie ook: Kamerbrief 'Aanbieding NAVO-rapport *Defence Planning Capability Review* over 2023 en 2024,' Kamerstuk 28 676, nr. 464 van 5 augustus 2024.

zoals ziekenauto's en middelzware *Medevac*⁴ helikopters. Voor het vervoer over langere afstand beschikt Defensie in de toekomst over de C-390 Millennium, als vervanger van het C-130 transportvliegtuig. Dit vliegtuig zal een rol vervullen in het medische transport.⁵ In een grootschalig conflict is de kans op aanzienlijke verliezen groot. In een hoog geweldsscenario is het luchtverwicht bovendien niet gegarandeerd, waardoor het onzeker is of het mogelijk is een groot aantal gewonden door de lucht te vervoeren. De inzet van deze middelen voor het gewondentransport in een grootschalig conflict is echter niet doeltreffend en doelmatig. Defensie heeft daarom behoefte aan additionele transport- en evacuatiecapaciteit.

Toekomstige behoefte

Gewonde, zieke en tijdelijk gestabiliseerde patiënten dienen snel over grote afstanden te worden vervoerd om op veilige locaties aanvullende specialistische zorg te kunnen ontvangen. Dit hogere zorgniveau bevindt zich op grotere afstand van de frontlinie, in specialistische civiele ziekenhuizen of in het Centraal Militair Hospitaal (*Role 4*). Defensie heeft daarom behoefte aan additionele transport- en evacuatiemogelijkheden over land. Vervoer via het spoor is relatief veilig en biedt schaalvoordelen.

De gewondentreinen moeten onder hoofdtak 1 omstandigheden kunnen opereren. Dit betekent onder andere dat de rijtuigen technisch geschikt moeten zijn om overal op de verschillende spoorvormen in Europa te kunnen rijden. Tevens moeten de treinen onafhankelijk van het stroomnet kunnen opereren. Betrouwbare stroomvoorziening is in een grootschalig conflict lastig te garanderen. De gewondentreinen moeten daarom geschikt zijn om zowel op stroom als op diesel te kunnen rijden.

Defensie heeft behoefte aan gewondentreinen en rijtuigen voor een logistieke reserve. Daarnaast worden een aantal rijtuigen gedemonteerd om de bruikbare reservedelen in opslag te nemen.

Doeltreffendheid en doelmatigheid

Met de uitvoering van dit project geeft Defensie, onder verwijzing naar artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016, invulling aan doeltreffendheid en doelmatigheid.

- Doeltreffendheid: Defensie versterkt en vergroot de gewondentransportcapaciteit van de operationele gezondheidszorg met de uitvoering van dit project. Daarmee geeft Defensie verdere invulling aan de behoeften van de NAVO, om de medische capaciteiten voor een operationele inzet in een grootschalig conflict te versterken.
- Doelmatigheid: de verwerving van de gewondentreinen is doelmatig omdat het vervoer over spoor een snelle, relatief veilige manier biedt om een groot aantal verwonden over grote afstand te vervoeren. Hiermee stijgt de overlevingskans van gewonden en wordt de operationele inzetbaarheid verhoogt.

Gerelateerde projecten

Dit project heeft geen relatie met andere lopende DMP-projecten.

⁴ Medische evacuatie.

⁵ Kamerstuk 27 830, nr. 441 van 10 juni 2024.

Financiën

Met dit project is een investering gemoeid binnen de DMP-bandbreedte van € 50 miljoen tot € 250 miljoen. Deze investering komt ten laste van het investeringsbudget van Defensie. De vertrouwelijke bijlage (kenmerk MINDEF20260006049) bevat nadere financiële informatie⁶.

Planning en vooruitblik

In de vertrouwelijke bijlage is uw Kamer tevens geïnformeerd over de beoogde procesgang, omdat openbaarmaking de onderhandelingspositie van Defensie schaadt. Ik verzoek uw Kamer hiermee rekening te houden bij de behandeling van deze A-brief, zodat Defensie tijdig over kan gaan tot de verwerving van de additionele gewondentransportcapaciteit.

Gezien de financiële omvang van dit project minder dan € 250 miljoen bedraagt, ben ik voornemens de uitvoering van dit programma te mandateren aan het Commando Materieel en IT (COMMIT). Uw Kamer wordt over de voortgang van dit project geïnformeerd via het Defensie Projectenoverzicht (DPO) en de begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF).

De staatssecretaris van Defensie,
G.P. Tuinman

⁶ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer